

حبر و حبس

کلیدواژه: حبر، حبس، [قرآن مجید](#).
پرسش: ریشه‌های «حبر» و «حبس» چند بار در قرآن ذکر شده است و معنای آنها چیست؟
پاسخ: عین دو واژه «حبر» و «حبس» به صورت سه حرفی در قرآن ذکر نشده؛ ولی مشتقات آن دو به اشکال مختلف آمده است، که به ذکر چند مورد بسنده می‌شود.

فهرست مندرجات

- ۱- [حبر](#)
- ۱.۱ - [کاربرد حبر در قرآن](#)
- ۱.۲ - [معنای حبر](#)
- ۱.۳ - [معنای احبار](#)
- ۱.۴ - [معنای بحیرون](#)
- ۲- [ب. حبس](#)
- ۲.۱ - [معنا](#)
- ۲.۱.۱ - [کاربرد معنای اول](#)
- ۲.۱.۲ - [کاربرد معنای دوم](#)
- ۳- [یانویس](#)
- ۴- [منع](#)

أ. حبر

← کاربرد حبر در قرآن

مشتقات این کلمه به دو صورت جمع مکسر آن، یعنی «أحبار»

[۱] [مانده \(۵\)، آیه ۲۶.](#)

[۲] [مانده \(۵\)، آیه ۴۴.](#)

[۳] [توبه \(۹\)، آیه ۳۱.](#)

[۴] [توبه \(۹\)، آیه ۳۴.](#)

و به صورت فعل مضارع، یعنی «يُخَبِّرُونَ» [۵]

[۵] [بوم \(۳۰\)، آیه ۱۵.](#)

و «تُخَبِّرُونَ» [۶]

[۶] [زخرف \(۴۳\)، آیه ۷۰.](#)

استفاده شده که چهار مرتبه به شکل جمع مکسر و دو مرتبه به شکل فعل مضارع و جمعاً شش مرتبه در [قرآن](#) به کار رفته است.

← معنای حبر

ریشه اصلی این کلمه به معنای برخورداری از [نعمت](#) و گستردگی [زندگی](#) است و معنای دیگری مانند خوشحالی، اکرام، [زیبایی](#) و ... از لوازم آن معنای اصلی محسوب می‌شود.

← معنای احبار

اما لغت «حبر» که جمع آن «أحبار» است و به معنای عالم می‌باشد، ظاهراً از کلمه «حابر» که عبری است گرفته شده. [۷]
مصطفوی، حسن، التحقیق فی کلمات القرآن الکریم، ج ۲، ص ۱۵۵، بنگاه ترجمه و نشر کتاب، تهران، ۱۳۶۰ش.

لازم به ذکر است آن دو موردی که به صورت فعل مضارع («يُخْبِرُونَ») و به معنای شادمانی به کار رفته، صرفاً برای اشاره به [نعمت‌های](#) بهشتی به کار رفته است.

ب. حبس

مشتقات این واژه نیز دو مرتبه در قرآن و به شکل «تَحْيِسُوهُمْ»
[۸] [مائده \(۵\)، آیه ۱۰۶.](#)
و «يَخْبِسُهُ»
[۹] [هود \(۱۱\)، آیه ۸.](#)
ذکر شده است.

← **معنا**

معنای اصلی این کلمه، متوقف کردن کسی یا چیزی در مکانی معین برای قصد خاص یا برنامه معینی است.

← ← **کاربرد معنای اول**

مورد اول درباره گواهی دادن دو شاهد است که در صدق گفتارشان تردید وجود دارد؛ باید آن دو را بعد از [اقامه نماز](#)، نگه داشت و از آن دو بخواهند قسم یاد کنند، که [حق](#) را به [باطل](#) نفروشند.
[۱۰] [مکارم شیرازی، ناصر، تفسیر نمونه، ج ۵، ص ۱۱۵-۱۱۶، دارالکتب الإسلامية، تهران، چاپ اول، ۱۳۷۴ ش.](#)

← ← **کاربرد معنای دوم**

و مورد دوم درباره [سخن](#) کافران است که خدا می‌فرماید: اگر در [عذاب](#) کردن آنان تأخیر بیانداریم، خواهند گفت که چه چیزی موجب محبوس شدن و مانع نازل شدن عذاب شده است.
[۱۱] [مکارم شیرازی، ناصر، تفسیر نمونه، ج ۹، ص ۳۰، دارالکتب الإسلامية، تهران، چاپ اول، ۱۳۷۴ ش.](#)

پانویس

۱. [↑ مائده \(۵\)، آیه ۳۶.](#)
۲. [↑ مائده \(۵\)، آیه ۴۴.](#)
۳. [↑ توبه \(۹\)، آیه ۲۱.](#)
۴. [↑ توبه \(۹\)، آیه ۳۴.](#)
۵. [↑ روم \(۳۰\)، آیه ۱۵.](#)
۶. [↑ زخرف \(۴۳\)، آیه ۷۰.](#)
۷. [↑ مصطفوی، حسن، التحقيق فی کلمات القرآن الکریم، ج ۲، ص ۱۵۵، بنگاه ترجمه و نشر کتاب، تهران، ۱۳۶۰ ش.](#)
۸. [↑ مائده \(۵\)، آیه ۱۰۶.](#)
۹. [↑ هود \(۱۱\)، آیه ۸.](#)
۱۰. [↑ مکارم شیرازی، ناصر، تفسیر نمونه، ج ۵، ص ۱۱۵-۱۱۶، دارالکتب الإسلامية، تهران، چاپ اول، ۱۳۷۴ ش.](#)
۱۱. [↑ مکارم شیرازی، ناصر، تفسیر نمونه، ج ۹، ص ۳۰، دارالکتب الإسلامية، تهران، چاپ اول، ۱۳۷۴ ش.](#)

منبع

[بانگاه اسلام کوئست.](#)